

ВІДГУК

офіційного опонента доктора юридичних наук доцента

Свиридюк Наталії Петрівни на дисертацію Комарової Юлії Миколаївни
«Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро
України», поданої на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

Актуальність теми дослідження. Корупція в Україні, яку зазвичай інтерпретують як негативне явище у сфері державного управління, як деструктивний фактор громадського життя, наразі залишається однією з найбільших проблем держави та суттєво знижує її репутацію на міжнародній арені. Наслідки корупції відчуває на собі кожен громадянин, оскільки вона впливає на наповнення бюджету, прозорість управлінських процесів, а також якість надання адміністративних та соціальних послуг. Фактором позитивних змін може стати ефективна робота відповідних правоохоронних органів або формування нових інституцій. Створення Національного антикорупційного бюро України (далі – НАБУ) було однією з вимог Міжнародного валютного фонду та Європейської комісії для лібералізації візового режиму України з Європейським Союзом. Це новий орган у правоохоронній системі України, створений для очищення влади від корупції заради побудови та розвитку успішного суспільства та ефективної держави. Проте його адміністративно-правовий статус до цього часу залишається поза увагою науковців, що і обумовило актуальність і своєчасність дослідження.

Дисертація за формою та змістом в цілому створює враження цілісного і самостійно виконаного дослідження. Загалом конкретні пропозиції та рекомендації автора можуть бути покладені в основу розробки нормативно-правових актів, дія яких спрямована на протидію корупції у системі публічної адміністрації. У свою чергу результати дослідження можуть мати в

ВРСДЗ НАБС	
Вх. №	2754
"15"	06 20 18 р.
кількість аркушів:	
осн. док.	7 додаток —

майбутньому не лише наукове, а й суто практичне значення та використовуватися для подальшого вдосконалення адміністративно-правового статусу НАБУ, а також у правозастосуванні.

Представлене дослідження характеризується використанням виваженого методологічного апарату. Його методологічною основою стали сучасні загальні та спеціальні методи наукового пізнання. Так, в ході проведеного дослідження здобувачем були використані діалектичний метод, аксіологічний метод, метод герменевтики, системний метод, формально-логічні методи (індукція та дедукція), формально-догматичний метод, метод правової компаративістики тощо. Разом з тим, досить важливим елементом дисертації, який свідчить про достовірність його результатів, є використання соціологічних методів дослідження, зокрема анкетування. Результати проведеного автором анкетування працівників НАБУ та працівників практичних підрозділів Національної поліції України підтверджують правильність окремих висновків, зроблених у дисертації, які покладено в основу пропозицій щодо забезпечення практичної реалізації результатів дослідження.

Робота виконана на кафедрі адміністративного права і процесу Національної академії внутрішніх справ відповідно до Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2016–2020 рр., Стратегії сталого розвитку «Україна-2020», Плану законодавчого забезпечення реформи в Україні, а також Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» від 14 жовтня 2014 року та Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційної стратегії) на 2015–2017 роки.

Дисертація Комарової Ю.М. «Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України» є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням адміністративно-правового статусу НАБУ, в якому містяться елементи наукової новизни, що мають важливе теоретичне й практичне значення для науки адміністративного права.

Автор цілком логічно розпочинає наукову роботу з розкриття теоретико-

правових засад адміністративно-правового статусу НАБУ. Зокрема, у першому розділі НАБУ розглядається як уповноважений суб'єкт запобігання та протидії корупції, аналізуються наукові джерела та нормативна база, методи і принципи діяльності зазначеної інституції, визначено структуру та місце НАБУ у системі публічної адміністрації.

Особливий інтерес викликає зазначена автором позиція, що НАБУ за законодавством не є центральним органом виконавчої влади, однак має спеціальний статус і ознаки органу виконавчої влади, що дозволяє визначити НАБУ як спеціальний правоохоронний орган запобігання та протидії корупційним правопорушенням, які вчинені вищими посадовими особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та становлять загрозу національній безпеці.

У другому розділі Юлія Миколаївна дослідила елементи адміністративно-правового статусу НАБУ, розкрила права та обов'язки зазначеного органу, розглянула види юридичної відповідальності працівників даної інституції, а також проаналізувала взаємодії НАБУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації та громадськістю.

Заслуговує на увагу запропонована авторська класифікація прав та обов'язків НАБУ, які за функціональною ознакою пропонується поділяти на: права та обов'язки щодо здійснення оперативно-розшукової та кримінально-процесуальної діяльності (з такими підкатегоріями: права та обов'язки щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності; права та обов'язки на стадії досудового розслідування; права та обов'язки по супроводженню виконання судових рішень); права та обов'язки щодо взаємодії з іншими суб'єктами; права та обов'язки щодо планування, аналізу та звітності.

Третій розділ дисертації присвячено шляхам удосконалення адміністративно-правового статусу НАБУ, в якому цілком логічними виглядають положення, що стосуються вивчення міжнародного досвіду, за результатами якого було сформовано низку пропозицій щодо позитивного досвіду та запровадження його в Україні. Зокрема запропоновано на

законодавчому рівні обмежити можливості втручання інших правоохоронних органів в роботу даної антикорупційної інституції.

Наукове та практичне значення представленої дисертації полягає в тому, що викладені в ній висновки та пропозиції можуть бути використані у: *законотворчій діяльності* – під час розробки пропозицій щодо внесення змін і доповнень до чинного законодавства з питань вдосконалення адміністративно-правового статусу НАБУ; *практичній діяльності* – при розробці та удосконаленні відомчих нормативно-правових актів і методичних рекомендацій з питань діяльності НАБУ; *освітньому процесі та науково-дослідній діяльності* - при підготовці навчально-методичних матеріалів до таких навчально-юридичних дисциплін як «Адміністративне право», «Адміністративний процес» та «Судові та правоохоронні органи».

Повнота викладення матеріалів у публікаціях положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Зроблені Комаровою Ю.М. наукові висновки мають аргументацію, належним чином обґрунтовані та характеризуються високим рівнем достовірності, а також сформульовані на основі досліджень наукових праць представників адміністративно-правової науки та науки державного управління, вивчення та порівняння положень національного та міжнародного законодавства, опрацювання значного обсягу емпіричних матеріалів. У дослідженні містяться й інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності й забезпечують цілісність проведеного дослідження, результати якого апробовані на науково-практичних конференціях та опубліковані в наукових статтях. Так, основні теоретичні положення і висновки дослідження викладено в 12 наукових публікаціях, серед яких: п'ять наукових статей – у журналах, включених МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, дві статті – у наукових періодичних виданнях іноземних держав (Республіка Молдова, Республіка Польща) та п'ять тез доповідей, оприлюднених на міжнародних науково-практичних конференціях та науково-практичному семінарі.

Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату. Оформлення

дисертації відповідає усім вимогам, що пред'являються до даного виду робіт. Структура є цілком логічною, розкриття змісту послідовним.

Автореферат дисертації відповідає її змісту та повністю відображає основні положення і результати дослідження, які наведені в тексті роботи. Матеріал викладено з логічною послідовністю, грамотно, літературною українською мовою, стиль викладу матеріалу – науковий. Зміст дисертації свідчить про знання автором наукової літератури та чинного законодавства. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог Міністерства освіти і науки України.

Разом з тим, позитивно оцінюючи зміст дисертації та віддаючи їй відповідність вимогам щодо робіт, які подані на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук щодо необхідного теоретичного рівня, ступеня обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірності та наукової новизни, уявляється за доцільне зауважити, що дисертація не позбавлена **певних недоліків та суперечливих положень**, які потребують додаткових пояснень та уточнень.

По-перше. У підрозділі «Національне антикорупційне бюро України як суб'єкт протидії корупції» розглядаються основні принципи діяльності НАБУ, які вже визначено діючим законодавством, а саме Законом України «Про Національне антикорупційне бюро України». Це дало змогу автору запропонувати внесення змін до національного законодавства щодо вдосконалення правового визначення принципу відкритості та принципу взаємодії. Проте, слід зауважити, що не запропоновано авторського визначення хоча б одного з принципів, що, на наш погляд, позбавляє дану частину роботи наукової новизни.

По-друге. Викладаючи зміст підрозділу 1.3. «Поняття адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України», детально не розглянуто відповідальність Директора Національного антикорупційного бюро України. Разом з тим, автору слід було б більше уваги приділити аналізу положення про Раду громадського контролю при НАБУ.

По-третє. У підрозділі 2.1., який присвячено правам та обов'язкам Національного антикорупційного бюро України, автором пропонується закріпити права НАБУ щодо реалізації заходів адміністративного примусу, проте не розглядається питання щодо застосування заходів забезпечення провадження даним органом (наприклад, адміністративного затримання або вилучення речей).

По-четверте. Здійснюючи аналіз особливостей взаємодії Національного антикорупційного бюро України з іншими суб'єктами публічної адміністрації та громадськістю (підрозділ 2., не зовсім є зрозумілою позиція автора відносно запропонованих законодавчих змін щодо регулювання взаємодії НАБУ з іншими суб'єктами публічної адміністрації та громадськістю.

По-п'яте. Аналізуючи проблемні аспекти адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, автором надаються пропозиції щодо шляхів удосконалення адміністративно-правового статусу НАБУ, однак детально не розглядаються зміни до законодавчих актів України щодо врегулювання діяльності зазначеного органу.

Водночас висловлені зауваження, насамперед, характеризують складність проблеми, що досліджується, та істотно не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації Комарової Юлії Миколаївни. Деякі з них мають дискусійний та рекомендаційний характер, водночас з приводу окремих зауважень потрібні додаткові пояснення дисертанта.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

Дисертація Комарової Юлії Миколаївни на тему «Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України», підготовлена на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук (спеціальність 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право), є самостійною завершеною науково-дослідною працею, в якій отримані нові, науково обґрунтовані результати, що вирішують важливе для науки

адміністративного права завдання – обґрунтування теоретичних і практичних аспектів адміністративно-правового статусу Національного антикорупційного бюро України, а також надання рекомендацій щодо удосконалення нормативних засад такого регулювання.

Дисертація повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, та кваліфікаційним вимогам Міністерства освіти і науки України, що пред'являються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук, а її автор – Комарова Юлія Миколаївна – на основі прилюдного захисту заслуговує присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

ОФІЦІЙНИЙ ОПОНЕНТ:

заступник завідувача науково-дослідної лабораторії
кримінологічних досліджень та проблем запобігання злочинності
Державного науково-дослідного інституту МВС України
доктор юридичних наук доцент

15 червня 2018 року

Н.П. Свирідюк

